

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง การสรุปความรู้จากนิทาน

ครูผู้สอน ครูเกศวลี มะลิโชติ
ครูอนุชา อินทร์พ่วง

การสรุปความรู้จากนิทาน

ใครทำอะไร ที่ไหน
ทำกับใคร ตั้งแต่เมื่อไร
เขามาพบกันทำไม
เขาทำอะไรที่ไหนบอกมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของการสรุปความรู้ได้
๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
๓. มีมารยาทในการอ่าน และการเขียน

นักเรียนคิดว่านักเรียนได้รับประโยชน์
จากการอ่านหนังสือหรือไม่ อย่างไร

ได้รับ

ได้รับความสนุก

ได้รับเพลิดเพลิน

ได้รับความรู้

ทำไมเด็ก ๆ จึงชอบอ่านหนังสือนิทาน

นิทาน

ได้รับความสนุก

ได้รับเพลิดเพลิน

ได้รับความรู้

การเขียนสรุปความรู้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

มี

ช่วยเตือน
ความจำหรือ
ทบทวนความรู้

การเขียนสรุปความรู้
มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

มี

นำมาเป็นข้อมูล
อ้างอิงหรือข้อมูล
หลักฐานได้

การเขียนสรุปความรู้

เป็นการสรุปเรื่องราวจากการอ่าน
หนังสือ หรือจากการฟังการชมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
แล้วเขียนสรุปความรู้โดยใช้สำนวนภาษา
ของผู้เขียน เพื่อช่วยเตือนความจำ
และใช้ในการทบทวนความรู้

วิธีการเขียนสรุปความรู้อ

๑. อ่านเรื่อง หรือข้อความอย่างรอบคอบ

๒. ขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นสาระสำคัญ
ที่เป็นความรู้ มีหลักในการขีดเส้นใต้ ดังนี้

๒.๑ สังเกตชื่อเรื่องที่อ่าน คือเรื่องอะไร

๒.๒ ตั้งคำถาม “ใคร ทำอะไร ที่ไหน
อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”

๒.๓ สารสำคัญที่เป็นความรู้ คืออะไร

วิธีการเขียนสรุปความรู้

๓. นำข้อความที่ขีดเส้นใต้ มารวม
ข้อความอย่างย่อ ๆ ไม่ต้องเขียนรายละเอียด

๔. เรียบเรียงข้อความให้ได้ความสมบูรณ์
ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

วิธีการเขียนสรุปความรู้

๕. เขียนสรุปความรู้

อย่างเป็นระเบียบ ด้วยลายมือสวยงาม

๖. บอกที่มาของความรู้นั้น เช่น

- มาจากหนังสือเรื่องใด ใครแต่ง
- จากการดู หรือชมสถานที่ใด เมื่อใด (บอกวัน เดือน ปี ที่บันทึก)

ตัวอย่าง การเขียนสรุปความรู้จากการอ่านหนังสือ

เรื่อง นกนางนวล

นกนางนวลเป็นนกที่อยู่ตามชายทะเล เป็นนกที่ท่องเที่ยวมาในฤดูหนาว นกนางนวลมีสีขาวยาวทั้งตัวหรือสีเทาอ่อน ราวปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือมีนาคม ขนที่หัวและหน้าผากจะเปลี่ยนเป็นสีดำแกมน้ำตาล ในฤดูร้อนราวเดือนเมษายนมัน จะบินกลับไปวางไข่ในทิเบต แล้วบินกลับมาเมืองไทยอีกในฤดูหนาวราวเดือนพฤศจิกายน ช่วงเวลานั้นสีดำที่หัวก็จะเปลี่ยนเป็นสีขาวอีก

อาหารของนกนางนวลส่วนมากเป็นปลา มันมีเท้าคล้ายเป็ด ขนมันน้ำมันมาก คล้ายขนเป็ด ลอยน้ำและว่ายน้ำได้ มักหากินตามริมฝั่งทะเลเป็นฝูง ๆ แถบแม่น้ำเจ้าพระยาก็มี มันจะบินโฉบไปโฉบมาจับปลาเล็กปลาน้อยเป็นอาหาร
(จากเรื่อง สัตว์สวยป่างาม ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๓ ของกระทรวงศึกษาธิการ)

นกนางนวลอยู่ตามชายทะเล

มีสีขาวยาวทั้งตัว

ในฤดูร้อนจะบินกลับไปวางไข่ในทิเบต แล้วบินกลับมาเมืองไทยในฤดูหนาว
หากินตามริมฝั่งทะเลเป็นฝูง ๆ จับปลาเล็กปลาน้อยเป็นอาหาร

สรุปความรู้จากการอ่าน เรื่อง นกนางนวล

นกนางนวลอยู่ตามชายทะเล มีสีขาวยาวทั้งตัว ฤดูร้อนมันจะบินกลับไปวางไข่ในทิเบต และบินกลับมาเมืองไทยในฤดูหนาว มันหากินตามริมฝั่งทะเลเป็นฝูง ๆ จับปลาเป็นอาหาร

จากเรื่อง สัตว์สวยป่างาม ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๓ ของกระทรวงศึกษาธิการ

นิทาน เรื่อง ทำไมค้างคาว จึงห้อยหัว

นิทาน เรื่อง ทำไมค้างคาวจึงห้อยหัว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรามาวินาที
แผนการจัด
รายวิชาภาษาไทย

กาลครั้งหนึ่งนาน
ทั้งพาอาศัยกัน มีความ
ร่วมกันอย่างมีความสุข
อยู่มามีหนูเงี้ยวตัว
จึงเข้าไปกินไข่มดแดง
อาหาร สร้างความโกรธแค้น
วันหนึ่งฝูงนกประหลาด
หากพบหนูที่โหด ให้นัก
สงครามระหว่างนกกับ
จะสู้กัน และต่างก็ระวิงตัว
ฝ่ายค้างคาวซึ่งเป็น
ค้างคาวจะหุบปีกและ
ค้างคาวจะหุบหูลงแล
จากการต่อสู้ระหว่างนก
นกกับหนูต่อสู้กันเ
โดยหัวหน้าหนูกล่าวว่า
ทั้งคู่ เราจะมาต่อสู้กันที่
เหมือนกัน แต่เราต้อง
เพราะเป็นต้นเหตุของกา
“อ้อ แน่นอนที่สุด
ของพวกท่านนั้นเป็นไค
พวกท่านสบายใจได้เลย
“เราขอบคุณท่าน

ลงโทษอีกเหมือนกัน” หัวหน้านกพูด
“ใครละ ท่านจงบอกมาหน่อยซิ” หัวหน้าหนูถาม
“ก็พวกค้างคาวไง ที่ทำตัวเป็นทั้งสองฝ่ายเพื่อเอาตัวรอด มาอยู่กับเราก็อ่ามี
ปีกไม่มีหู ครั้นไปอยู่กับพวกท่านก็ว่าไม่มีหูไม่มีปีก เรียกว่าเป็นสัตว์ลับปลับกลบกลอก
จึงสมควรได้รับโทษ” หัวหน้านกบอก
“จริงอย่างท่านพูด แล้วท่านเห็นว่าควรลงโทษพวกค้างคาวอย่างไร”
หัวหน้าหนูถาม
“เราเห็นว่าควรลงโทษค้างคาวทั้งหมด โดยให้พวกค้างคาวเวลานอนให้ห้อย
หัวลง และอนุญาตให้ออกหากินเฉพาะในเวลากลางคืนเท่านั้น ท่านว่าอย่างไร”
หัวหน้านกเสนอวิธีลงโทษ
“ก็ดีเหมือนกัน เพราะเป็นการลงโทษแต่เพียงสถานเบาเท่านั้น” หัวหน้าหนู
เห็นด้วย
ต่อจากนั้นหัวหน้านกก็เรียกพวกค้างคาวมาพบ และแจ้งถึงโทษที่ได้รับซึ่ง
ค้างคาวทั้งหลายต่างก็ยอมรับโทษทัณฑ์แต่โดยดี
นับจากนั้นจนวันนี้ พวกค้างคาวจึงนอนห้อยหัวลง และออกหากินเฉพาะใน
เวลากลางคืน
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า
ผู้ที่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ในที่สุดก็จะได้รับผลของการกระทำนั้น ซึ่งเป็นไป
ตามกฎแห่งกรรม
อย่าทำตัวเป็นนกสองหัว คือ ทำตัวฝักใฝ่เข้าด้วยกัน ทั้งสองฝ่ายที่ไม่เป็นมิตร
กัน โดยหวังประโยชน์ของตน
(จากหนังสือนิทานพื้นบ้าน ชุดอธิบายเหตุผล เรียบเรียงโดย รศ.วิเชียร เกษประทุม)

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนสรุปความรู้จากนิทาน

คำชี้แจง ให้เขียนสรุปความรู้
จากนิทานเรื่อง ทำไมค้างคาวจึงห้อยหัว
ตามขั้นตอนต่อไปนี้

แผนการจ
รายวิชาภาษ

คำชี้แจง ให้เขียน
ชั้นที่ ๑ อ่าน
ใน
ชั้นที่ ๒ ดึงค
ใค

เหตุการณ์

เหตุการณ์ที่ ๒

เหตุการณ์ที่

เหตุการณ์ที่ ๔ (ใคร

เหตุการณ์ที่ ๕ (ใคร

ขีดเส้นใต้ข้อคว

ชั้นที่ ๓ นำข้อความที่ขีดเส้นใต้ มารวม

ชั้นที่ ๔ เรียบเรียงข้อ

ของตน

ชั้นที่ ๕ เขียนสรุปความรู้อย่างเป็นระเบียบ ด้วยลายมือสวยงาม

ชั้นที่ ๖ เขียนบอกที่

วาดรูปค้างคาวในความคิดของนักเรียน

สร

ข้อคิดที่ได้จากนิทาน

ชื่อ .....สกุล .....ชั้น .....เลขที่ .....

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียน
สงสัยหรือไม่เข้าใจ
๒. ครูอธิบาย
การเขียนสรุปความรู้จากนิทาน

บทบาทนักเรียน

๑. ทำใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนสรุป
ความรู้จากนิทาน
๒. เมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจ
ให้สอบถามคุณครู
๓. ทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ
มีมารยาทในการอ่าน การเขียน
ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น

ขั้นที่ ๒ ตั้งคำถามและตอบคำถามต่อไปนี้

ใคร (ตัวละคร)

หนู นก ค้างคาว

เหตุการณ์ที่ ๑

(ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร)

หนูเกเรตัวหนึ่งไปขโมยกินไข่ในรังนก
ทำให้ฝูงนกโกรธแค้น

เหตุการณ์ที่ ๒

(ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร)

ผู้งนงประกะชุนเพื่อจัดการกับหนุ

นกรวมตัวกันจิกตีหนุ จนเกิด

สงครามระหว่างนกกกับหนุ

เหตุการณ์ที่ ๓

(ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร)

ค่างคาวเป็นสัตว์ที่มีหูเหมือนหนู มีปีกเหมือนนก

เวลาพบหนูมันจะหุบปีกลงและกางหูออก

เวลาพบนกมันจะกางปีกออกและหุบหูลง

ทำให้นกและหนูหลงเชื่อว่าเป็นพวกเดียวกัน

เหตุการณ์ที่ ๔

(ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร)

ต่อมานกและหนูเจรจาสงบศึก
เพราะได้ลงโทษหนูเกเรตัวนั้นแล้ว

เหตุการณ์ที่ ๕

(ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร)

นกและหนูลงโทษค่างาวที่เป็นสัตว์หลอกลวง
โดยให้ค่างาวเวลานอนต้องห้อยหัวลง
และให้ออกหากินได้เฉพาะในเวลากลางคืน

ขั้นที่ ๓ นำข้อความที่ขีดเส้นใต้
มารวมข้อความอย่างย่อ ๆ ดังนี้

ค่างคาวเป็นสัตว์ที่มีหูเหมือนหนู
มีปีกเหมือนนก เวลานอนต้องห้อยหัวลง
และให้ออกหากินได้เฉพาะในเวลากลางคืน

ขั้นที่ ๔ เรียบเรียงข้อความด้วยสำนวนภาษา

ของตนเอง

สรุปความรู้จากนิทาน

เรื่อง ทำไมค่างคาวจึงห้อยหัว

ค่างคาวเป็นสัตว์ที่มีหูเหมือนหนู มีปีกเหมือนนก

เวลานอนห้อยหัวลงและให้ออกหากินได้

เฉพาะในเวลากลางคืน

ขั้นที่ ๕ เขียนสรุปความรู้อย่างเป็นระเบียบ

ด้วยลายมือสวยงาม

สรุปความรู้จากนิทาน

เรื่อง ทำไมค่างควาจึงห้อยหัว

ค่างควาเป็นสัตว์ที่มีหูเหมือนหนู มีปีกเหมือนนก

เวลานอนห้อยหัวลงและให้ออกหากินได้

เฉพาะในเวลากลางคืน

ขั้นที่ ๖ เขียนบอกที่มาของความรู้นั้น

จากนิทานพื้นบ้าน ชุดอธิบายเหตุผล
เรียบเรียงโดย รศ.วิเชียร เกษประทุม

ข้อคิดที่ได้จากนิทาน

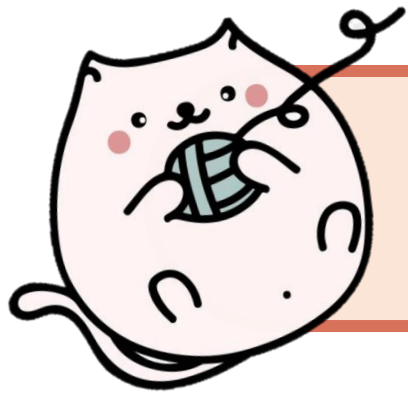
อย่าทำตัวเป็นคนหลอกลวง
เหมือนค่างขาว อย่าหลอกลวงผู้อื่น
เพื่อหวังประโยชน์ของตน

สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้

หลักการเขียนสรุปความ

ฝึกการเขียนสรุปความ

สิ่งที่ต้องเตรียมในครั้งต่อไป

๑. ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็น
๒. ใบงานที่ ๖ เรื่อง เขียนแสดงความคิดเห็น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็น

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

